

Vooruitzine

Magazine van de Groene Kennis Coöperatie: een blik op 2011 - 2015

**Zaaien om
te oogsten...**

Doe mee met de GKC!

Kijk op www.magazine.gkc.nl

Kennis maken in
programma's en projecten

Interactie tussen onderwijs
en praktijk versterken

Studenten denken in mogelijkheden

School: organisatie die de kennis uit de omgeving mobiliseert

Programma Productie en Handel – Dier

‘Op de huidige voet doorgaan is geen optie’. Een veelgehoorde uitspraak als het gaat om het houden van dieren. Nederland moet toe naar een duurzame veehouderij en wel uiterlijk in 2023. Deze ambitie is ook vastgelegd in de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij (UDV), waarin sector- en maatschappelijke organisaties en de overheid samenwerken aan de verduurzaming van de Nederlandse veehouderij. In dit samenwerkingsverband stemmen diverse partijen hun plannen op elkaar af. Vanwege het toekomstgerichte karakter van de UDV waren de partners van mening dat het groene onderwijs hierbij niet kon ontbreken. De Groene Kennis Coöperatie (GKC) neemt sinds 2011 deel met het Programma Productie en Handel – Dier. Het onderwijs en de daaraan verbonden kennisinstellingen zijn op die manier partner geworden van ondernemers en overheid.

“We staan met de neuzen dezelfde kant op”

Speerpunten

Het GKC-programma Productie en Handel – Dier stemt haar doelen af op die van de Uitvoeringsagenda, die zijn verwoord als zes speerpunten. Enkele voorbeelden zijn ‘Welzijn en gezondheid’ en ‘Verantwoord consumeren’. Binnen die speerpunten ziet de GKC voor het groene onderwijs in het bijzonder drie rollen weggelegd, namelijk op het vlak van ‘Leven Lang Leren’, ‘Groene Kennis voor Burgers’ en ‘Kenniss en Innovatie’. Deze drie ‘onderwijsrollen’ zijn ook in overleg met het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) vastgelegd in de Nadere Uitwerking Meerjarenafspraak Kennis en Innovatie 2011-2015.

Versmelting

De samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs en de versmelting van UDV-speerpunten met de rollen van het onderwijs zijn goed tot uiting gekomen in de behandeling van Kigo-aanvragen (Subsidie Regeling Kennisverspreiding en innovatie groen onderwijs). Zo’n veertig ideeën zijn door de partners van de UDV gezamenlijk bekeken. Vooral voorstellen die kunnen bijdragen aan de speerpunten én die inspelen op de onderwijsrollen, zijn door de UDV positief ontvangen. In beeld is onder andere maatschappelijke ontgroening voor studenten veehouderij, dat aansluit bij het speerpunt ‘Maatschappelijke inpassing’. Studenten die soms ver af staan van maatschappelijke discussies gaan aan het begin van hun studie het gesprek aan met burgers die kritisch staan ten opzichte van de veehouderij. De partners denken bovendien dat zo’n project zich leent voor Leven Lang Leren – ook voor het bedrijfsleven of deeltijdstudenten kan het nuttig zijn.

Onderwijsclub

Jeroen Nolles van de CAH Dronten en programmaleider Productie en Handel – Dier vindt de samenwerking tussen zijn programmateam en de partners van de UDV nu al een gouden greep. “We staan met de neuzen dezelfde kant op”. Hij hoopt dat het onderwijs het gevoel krijgt dat het programmateam hún club is die ook daadwerkelijk actie onderneemt. Zo is er door het programmateam en de andere partners van de UDV een traject uitgezet waarbij leerlingen op excursie gaan naar bedrijven. Er is geld vrijgemaakt voor ‘kennisvouchers’ waarmee scholen koploperbedrijven kunnen bezoeken. Dit met het oog op regionale doorvertaling van kennis, een belangrijk onderdeel van de kennis- en innovatierol. De koploperbedrijven zijn weer geselecteerd in overleg met de UDV-partners, waaronder ook de Dierenbescherming.

Aan het woord

Martin Scholten, algemeen directeur Animal Sciences Group (ASG) van Wageningen UR

“De onderzoekswereld stapt uit haar ‘splendid isolation’”

De ASG is vertegenwoordigd in het GKC-programmateam; een goede zaak volgens Scholten. “In onze rol kunnen wij kennis en onderzoek dusdanig toespitsen dat onderwijs en bedrijfsleven er verder mee kunnen. Door samen op te trekken kunnen onderzoeksresultaten heel snel in de praktijk worden gebracht.”

Ook voor zijn eigen medewerkers ziet Scholten mogelijkheden. “De onderzoekswereld stapt uit haar splendid isolation. Onze mensen moeten een andere houding aannemen: hoe open durven ze te zijn? Ze moeten niet alleen in gesprek gaan met bedrijven en hogescholen, maar ook, heel uitdagend, met individuele mbo-instellingen. Ja, zelfs met het vmbo. Ook zij moeten onderzoekspartners worden.”

“Van Varkens Innovatie Centrum Sterksel bijvoorbeeld kan ik erg genieten. Docenten van aoc's werken daar samen met hoogleraren. Dit soort praktijksituaties leent zich ook goed voor communicatie met burgers. De tijd van pure landbouwvoorlichting is voorbij. Het onderwijs zou een rol als volksuniversiteit kunnen vervullen.”

Ook doorleren, vindt Scholten, doe je het beste in de praktijk: “Daar waar de vernieuwing zit en daar waar onderzoek ook moet zitten. En door problemen uit de praktijk ontstaat vaak innovatie. Dat is één kennisbron. Door de samenwerking kunnen we innoveren op basis van alle kennisbronnen.”

Aan het woord

Frits Mandersloot, manager Dierlijke sectoren LTO Noord en trekker van het thema Duurzaamheid voor de Topsector Agrofood

“Bedrijfsleven en onderwijs aan één tafel voor verduurzamingsthema's”

“Verduurzaming van bedrijfssystemen is nodig om in de sectoren actief te kunnen blijven”, vertelt Mandersloot. “Groen onderwijs heeft daarin een belangrijke rol te vervullen. Voor toekomstige, maar ook voor huidige ondernemers. Daarom zijn we als UDV blij dat de GKC nu meedoet. Bedrijfsleven en onderwijs bespreken zo aan één tafel wat er betreffende verduurzamingsthema's samen gedaan kan worden.”

Mandersloot legt uit dat het regieteam van de UDV adviesrichtingen heeft gegeven voor Kigo-aanvragen. Leden van de UDV participeren in enkele projecten. “Hierdoor kunnen we voor dwarsverbanden zorgen tussen onderwijsprojecten en bijvoorbeeld een initiatief als Varkensnet. Een ideaal platform voor ondernemers om van en met elkaar te leren. Kennis en innovatie en de doorvertaling daarvan naar de praktijk is erg belangrijk binnen de uitvoeringsagenda.”

“Voor de veehouderij is het belangrijk dicht bij de ontwikkelingen in het onderwijs te staan en daarover mee te denken. Het is een gezamenlijk zoekproces: hoe organiseren we het onderwijs? Waar is specialisatie nodig in opleidingen, maar ook: hoe blijf je invulling geven aan een regiofunctie? Ook kijken we naar de rol die bedrijven kunnen vervullen als het gaat om leertrajecten. Daarbij is het verder professionaliseren van het contact tussen stagebieders en scholen belangrijk.”

Programma Productie en Handel – Dier

School: organisatie die de kennis uit de omgeving mobiliseert

Aan het woord

Willem Roeterdink, senior beleidsmedewerker bij de Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn van het Ministerie van EL&I

“Wens om de samenwerking door te vertalen naar regionale uitvoeringsagenda's”

“Ik zie in het bedrijfsleven een groeiend besef dat duurzaam produceren noodzakelijk is. Niet alleen voor het versterken van de concurrentiepositie maar ook voor het behoud van de maatschappelijke waardering. Dat vraagt om nieuwe vaardigheden van ondernemers en werknemers. Het onderwijs zal moeten aansluiten bij deze nieuwe behoeften. Vandaar dat we de samenwerking hebben gezocht met het programmateam Productie en Handel – Dier”, aldus Roeterdink. Hoewel dit niet altijd even makkelijk is, zal de sector richting onderwijs duidelijk moeten maken waar de eigen behoeften liggen, meldt Roeterdink. “Groen onderwijs kan op verschillende manieren faciliteren. Ondernemers kunnen bijvoorbeeld worden ondersteund door de inzet van studenten of bijvoorbeeld door deel te nemen aan projecten in het kader van ‘Leven Lang Leren’. Het inzetten van vernieuwingen in het onderwijs vraagt nog meer dan nu commitment van het bedrijfsleven. Misschien door ze te laten meebetalen?”

De rol van de overheid bij de UDV is volgens Roeterdink faciliterend: zorgen dat partijen bij elkaar worden gebracht. “Denk aan het organiseren van bijeenkomsten waar je vragen uit de regio boven tafel haalt. Dat is ook in lijn met de Topsector Agrofood en met de Human Capital Agenda.”

“Ik zou graag zien dat de samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties wordt doorvertaald naar regionale agenda's waar groen onderwijs op kan aansluiten”, aldus Roeterdink. “Ik denk in ieder geval dat we de groene onderwijsinstellingen niet moeten zien als instituten waar alle kennis aanwezig is. Ik zie de school meer als organisatie die de kennis uit de omgeving mobiliseert.”

Programma Productie en Handel – Dier

Achtergrondinformatie

Programma Productie en Handel – Dier: www.gkc.nl > Programma's > Productie en Handel – Dier

Mede mogelijk gemaakt door

Subsidie Regeling Kennisverspreiding en innovatie groen onderwijs (Kigo) (Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie)

Contact

Jeroen Nolles, CAH
T 0321 386174
E j.nolles@cah.nl

Meer informatie

Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij:
www.uitvoeringsagendaduurzameveehouderij.nl/leertrajecten